

FRA pranešimas spaudai
Viena/Briuselis, 2018 m. gruodžio 4 d.

Neįgaliųjų galimybė laisvai rinktis ir spręsti

Daugumai mūsų savaime suprantama turėti galimybę rinktis, kur ir su kuo gyventi, ką ir kada valgyti. Tačiau naujausioje Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros ataskaitoje daroma išvada, kad tikrovėje neįgaliesiems tokia galimybė gali būti nepasiekiamo. Ataskaitoje nagrinėjama, kas padeda ir kas trukdo neįgaliesiems savarankiškai gyventi bendruomenėje.

„Visi asmenys gimsta laisvi ir turėtų turėti teisę rinktis ir spręsti, kaip gyventi, – teigia FRA direktorius [Michael O’Flaherty](#). – Suteikdami galimybę neįgaliesiems būti visaverčiais ir nepriklausomais bendruomenės nariais leidžiame jiems naudotis visomis savo teisėmis ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime.“

Ataskaita „[Neįgaliųjų perėjimas nuo institucinės globos prie gyvenimo bendruomenėje. Proceso dalyvių perspektyvos](#)“ grindžiama žmonių, padedančių gyventi savarankiškai, patirtimi. Šie žmonės – neįgalieji ir jų šeimos.

Ataskaitoje rašoma apie tvirtą ES ir jos valstybių narių teisinę sistemą, padedančią užtikrinti šį perėjimą, pvz., JT neįgaliųjų teisių konvenciją (JT NTK), ES pagrindinių teisių chartiją ir naujausius įsipareigojimus, kaip antai Europos socialinių teisių ramstį.

Tačiau stokodami prieinamų ir įperkamų pagalbinių paslaugų, nuolat patirdami stigmatizaciją ir diskriminaciją ir susidurdami su priegos kliūtimis, neįgalieji negali visapusiškai naudotis savo teisėmis. Ataskaitoje siūloma būdų, kaip spręsti šią problemą, kaip antai:

- Visos valstybės narės turėtų nustatyti aiškius tikslus ir terminus ir skirti pakankamai lėšų, įskaitant ES lėšas, tam, kad neįgalieji galėtų savarankiškai gyventi bendruomenėje.
- ES ir jos valstybės narės turėtų didinti informuotumą apie savarankiško gyvenimo naudą, be kita ko, pasitelkdamos asmenines istorijas, skatinančias keisti požiūrį į neįgaliuosius į gerąją pusę.
- Valstybės narės turėtų koordinuoti visas pastangas remti neįgaliuosius ir teikti savarankišką gyvenimą užtikrinančias paslaugas. Tam į sprendimų priėmimo ir politikos formavimo procesus būtina visapusiškai įtraukti neįgaliuosius ir pagrindines jų globos organizacijas.
- Valstybės narės turėtų teikti praktines gaires ir mokymus, kaip užtikrinti, kad savarankiškas gyvenimas taptų tikrove.
- Valstybės narės turėtų teikti specializuotas paslaugas ir pasirūpinti, kad bendrosios paslaugos būtų prieinamos ir tenkintų įvairius neįgaliųjų poreikius. Be to, šie žmonės turėtų būti mokomi įgūdžių gyventi savarankiškai.

Ataskaitoje remiamasi Airijoje, Bulgarijoje, Italijoje, Slovakijoje ir Suomijoje surinktais duomenimis. Tačiau išvados apie tai, kas naudinga ar nenaudinga ir kodėl, tinka visoms valstybėms narėms.

**Asmeninių istorijų, infografikų, nacionalinių atvejų tyrimų ir kitos informacijos
ieškokite [informacijos pakete spaudai](#) arba kreipkitės: media@fra.europa.eu / tel.:
+43 1 580 30 642.**